

Jeugdherberg 'De Hertgang' op 2 juli 1932 geopend

door Jan van Helvoirt

De eerste jeugdherberg werd in 1912 door Richard Schirmann in het kasteel van het Duitse Altena geopend. In feite was een jeugdherberg of *hostel* in oorsprong een goedkope mogelijkheid voor jongeren om op vakantie te overnachten. De Nederlandse Jeugdherberg Centrale (NJHC) was in het begin van de vorige eeuw gevestigd aan de Prof. Tulpstraat 4-6 in Amsterdam. Deze overkoepelende organisatie voor jeugdige kampeers in de natuur werd opgericht in 1929. De oudste nog bestaande jeugdherberg van Nederland bevindt zich in Bunnik. Hilvarenbeek heeft drie jeugdherbergen gekend.

De eerste was in Esbeek gevestigd en kreeg de naam 'De Hertgang'. De feestelijk opening vond plaats op 2 juli 1932. Deze jeugdherberg startte op een boerderij op Dun, waar zeven jaar later 'In den Bockenreijder' ingericht zou worden. Op dat moment was Jan Westveer met zijn vrouw Jaantje Priester nog pachter op de eeuwenoude hoeve. Landgoed De Utrecht had al enkele jaren ervaring met kampeers uit Rotterdam en Den Haag. Kamperen in de natuur was in die tijd enorm in opkomst. Nu nog kunnen we op het landgoed een vijftal terreintjes aanwijzen.

Bij jeugdherbergen denken we tegenwoordig onmiddellijk aan stapelbedden. Dat oude stoffige imago werd ook in het leven geroepen door de gezamenlijke activiteiten: vegen, aardappels pitten en koken. Het beeld van slaapzalen, geheelonthouding, volksdansen en natuurstudie staat ons nog scherp voor de ogen. In de NJHC-gids van 1931 werd nog zeer positief over hun activiteiten geschreven: *terugkeer tot de natuur is een krachtig bolwerk tegen tuberculose en alcohol, tegen verspil- en genotzucht, tegen bioscoop en sigaretten, tegen modeslavernij en verweekeling bij jongens en meisjes en daardoor tot zelftucht.* De Esbeekse jeugdherberg op Dun bleef slechts één jaar actief. Meteen daarna werd in Beek aan de noordkant van de huidige Vrijthof een nieuw onderkomen geopend.

De naam 'De Hertgang' verhuisde mee naar Beek en prijkte boven de voordeur van het fraaie pand. In de zeventiende eeuw woonden er de vermogende families Fabri en Sweens. In 1793 bouwde Peter Heijmans het bewuste huis *tot siraat van de gemeente!* In 1950 werd de jeugdherberg wegens geldgebrek gesloten en op 18 november 1957 werd op die plaats het huidige 'Open Huis' gebouwd.

De derde jeugdherberg werd, nu onder katholieke signatuur, op 27 juni 1954 geopend aan de zuidkant van de Koestraat. De Bossche bisschop wist de zaak te stimuleren en men koos voor de nieuwe naam 'De Hilver'. De pastorie, waar de Esbeekse pastoor Jurgens ook nog verschillende jaren de scepter heeft gezwaaid, kwam leeg omdat er door het kerkbestuur aan de Vrijthof een nieuwe pastorie werd gebouwd.

In 1983 kwam ook voor dit onderkomen het einde omdat de exploitatie niet meer rond te krijgen was. Nu prijkt 't Vaticaan' boven de imposante voordeur. Was het streven van pastoor Jurgens trouwens niet altijd geweest om de jeugd ... 'uit de herberg' te houden!

'De Hertgang' werd op 2 juli 1932 geopend op de plaats van de latere Bockenreijder